

bez žiga veleizdaje, a romanski gradovi ne bi se usudili iskazati bilo kakvu uslugu Mlečanima u ratu s njihovim susjedom na kopnu, hrvatskim knezom.

Candiano je krenuo iz Mletaka, ali ne znamo, kojim smjerom. Teško da se je usudio bez oduška preploviti onih 60 morskih milja, što rastavljaju Veneciju od Pole; a teško je opet pomisliti, da je obilazio dugačkim obalama onoga zaliva. To bi bilo mnogo sigurnije, ali skopčano s velikim gubitkom vremena. Bilo kako mu drago, kad je Candiano stigao pod Polu, brodovlje mu se je moralo koji dan odmarati, jer ga je čekala vrlo teška zadaća, kad obiđe istarski poluotok, i zađe među otoke, što se nižu od Cresa prema jugu i jugoistoku.¹⁾ *Ti otoci ako ne bijahu naši, ne bijahu ni mletački posjed. Ali su na njima bili svakako naseljeni Hrvati.* U Lošinjku se je do prije 100 godina održala hrvatska liturgija! — *Od Pole do Zadra valjalo je Mlečanima preploviti ništa manje od 80 morskih milja!* Na toj se je plovidbi Candiano zadržao svakako dulje vremena. Njemu su bez sumnje smetale i morske struje, različni vjetrovi, a po svoj prilici i nenadana jadranska bura. Da je njegovo brodovlje plovilo i po noći, Kvarnerom ili Kvarnerolom, ne može se ni pomisliti, po gotovu, kad se je morao bojati, da ga nepri-

¹⁾ Preteško je dopustiti, da je Candiano, kad je obišao istarski rt, zašao u Vela Vrata, obišao sjeverni dio Cresa i prošao u Mala Vrata, da se spusti niže, u potrazi za hrvatskim brodovljem. Senjska su Vrata bila uvijek opasna, pogotovu u ono doba, za brodove prilično visoke, a koji su malo »gazili«, jer su bili bez tereta.